

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttér közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Lelkesedik a vármegye.

Kubinyi Géza főispán nyomtatott felhívást küldött szét az egész vármegyébe és szerdán — augusztus 5 én — délelőtt 10 órára mindenkit meghívott a vármegyház nagytermébe, hogy a bevonult katonák családjainak fölsegítéséről és a háboru sebesülteinek gondozásáról tanácskozzanak.

A hívó szóra sokan jelentek meg, zsufolásig megtelt a megyeház nagyterme. Gyorsan hívták őket, gyorsan jöttek és magasztos jeleneteknek voltunk tanúi azon a gyűlésen. „Bis dat, qui cito dat,” vagyis magyarul: „kétszer ad, a ki gyorsan ad!” Ezt a jelszót tartották szem előtt a társadalom vezetői s azon órában összeadtak kerek számmal ötezer korona pénzt, azonkívül élelmiszereket, jótékony egyesületek nemeslelkű hölgyek vezetése alatt berendezkedtek a szegények táplálására, a sebesültek gyógyítására s egyes nemeslelkű férfiak és hölgyek is felajánlották házaikat a sebesültek ápolására.

Magasztos munka volt, hazafias munka volt, Istennek tetsző munka volt a megye egész társadalmának ez a központi szervezkedése, a mely után rövid pár nap lefolyása alatt következik a városoknak, járásoknak, községeknek szervezkedése a maguk körében a legszentebb akcióra: a szegény keresetnélkül maradt családok segítésére és a sebesült betegek gyógyítására.

Alig lehet ennél szentebb czélt elképzelni máskor is, a jelen helyzetben pedig ez mindenkinek a legszentebb, hazafias kötelessége.

Elmentek a katonák és a katonailag kiképezett háborubíró emberek, elment a nemzet színejava, hogy megvédje a mi határainkat, visszatartsa, legyőzze az ellenség dúló hadait, elmentek a saját testükkel fedezni bennünket a haza határain.

Most az itthon maradottakra, az öregebbekre, gyöngébbekre vár az a kötelesség, hogy azoknak a derék harcosoknak családjait megmentse az inségtől: adakozzanak azok javára, keressék föl őket szegény otthonukban és mindenképen gyámolítsák őket, amint csak tehetik. — Rájuk, ránk vár az a kötelesség is, hogy egyesületeket alapítsunk és anyagiakkal lássuk el őket azoknak

ápolására, akik a harcztéren érettünk is vérezve megsebesülnek.

A gömőri társadalom megmozdult és elmondhatjuk, hogy jókor mozdult meg, idejében, gyorsan mozdult meg, hála főispánunk gyors és agilis fölhívó és szervező munkájának, hála a megye vezető férfiainak pártkülömbőség nélkül egyértelmű, egységes behatásukért és szép példaadásukért, amellyel a segítő akció olyan impozánsan és sikeresen megindították. Ezekben a nyomokon fejlődhetik és haladhat a szent mű tovább, amint hisszük, a gyors megvalósulásig.

A hozzászóló urak és hölgyek szavai arról győzték meg bennünket, hogy rövid néhány napon belül elkezdődik a nagy műnek tényleges segítő része és a harciba távozott vitézek nyugodtak lehetnek az itthon maradt családjuk sorsa felől, lesz már róluk gondoskodás.

A segítő akció lelkes vezetőit arra kérjük, hogy ne maradjanak a hivatalos közigazgatási hatalom körében, mert annak viselői ugyanis el vannak most halmozva közdolgokkal. Vegyék segítségül maguk mellé a városok és községek társadalmában munkás, agilis embereket, akik ninesenek hivatalos dolgokkal elhalmozva és ne várják be, míg a szegénység, a nyomor koldulva és jajgatva fog az utcán és a hivatalos épületek előtt jelentkezni, hanem a társadalom derék férfi és hölgy tagjai keressék fel otthonukban is többször az elhagyott családokat, ott személyesen győződjenek meg a szükség létezéséről és mértékéről és ahhoz képest nyújtsanak segítséget.

Még arra is kérjük a segítő akció lelkes vezetőit, hogy a kiosztásnál ne zárkózzanak el a hosszadalmas hivatalos eljárás papiros sánczai mögé, hanem a legszükségesebb följegyzésekre és elszámolásra szorítkozva, a legrövidebb uton igyekezzenek a mutatkozó bajokat orvosolni.

A társadalom pénzét adják, annak adakozásából segitenek, legyen hát az a segítő akció gyors és hatásos, olyan, amilyent az adakozó társadalom óhajt.

Mert mit érne az egy éhező családnak, ha a hivatalos formások betartása miatt napokig, esetleg hetekig kellene várnia a meglevő segítségre? Hiszen addig meghalhatnak éhen!

Hivatalos hatóságainknak szives figyel-

mét pedig fölhívjuk a népsegítség egy más igen hathatós módjára, a mit most a háborus világban könnyen és sikeresen végrehajthatnak.

Sokan akadnak ilyenkor, akik a közszükséglet legmindennapiasabb tárgyain igazságtalan nyereszkeskedéssel akarnak meggazdagodni a közönség rovására és a legszegényebb nép legjobban megérzi az ilyen szükséges árucikkek megdrágítását.

Ezen a hatóságnak most rövid uton módjában lesz segíteni, mert a mint igazságtalan áremeléseket tapasztal, megszabhatja a legnagyobb árakat és szigorú büntetéssel sújthatja a zsarolókat.

Ezt kérjük és várjuk is a legszegényebb néposztályok nevében. A társadalom segítse a hatóságot, de a hatóság is védje a társadalmat!

*

Ezek után átadjuk a szót tudósítónknak.

Már-már a feledékenység fátyolával borított régen mult gyászos idők szomorú emlékeiből hajtott ki ismét a honszerlem virága s a lelkesedés fellángoló érzetét váltotta ki a szivekből az a jelenet, midőn *Kubinyi Géza* főispán gyűjtő szótát intézte a vármegyei székház nagytermében a megye fiaihoz.

Azt a gyönyörű, városunk történetében megörökítendő két tüntetést, mely a szerbek ellen irányuló és a háboru melletti megnyilatkozásra készítették városunk lakosságát, nyomon követte a segély akcióra irányuló feltörő buzgalom s ez gyűjtötte össze vármegyénk minden rendű és rangu lakosságának hölgyeit és férfait az emlékezetes és nevezetes napra: 1914. évi augusztus hó 5-ikére.

Történetirók jól jegyezzétek fel e napot! Mert e napon lett mint befejezett tény publikálva vármegyénkben, hogy fegyvert ragadtunk azok ellen, kik fanatizálva hitükben országunk megsemmisítésétől várják a szlávok messiását.

És e naphoz fog fűződni, hogy vagy győzünk — és Magyarország nagyobb s hatalmasabb lesz, mint volt valaha — vagy e nap lesz gyászos temetőnk koporsója, honnan többé az életben maradtak csak a vereség-bilincseivel térhetnek vissza az elesettek sirjaitól.

Az 1848-as eszmék, mikor nemzetünk felkelt alkotmányos jogai védelmére, ta-

láttak a gyermekek és unokák szívében visszhangra e napon és ez eszmék gyújtották fáklafényt a hazafias fellelkesevésnek.

Nem félelem, nem remegés ült az arcokon; nem bánat és szomorúság honolt a szívekben; de önérzetes, büszke, bátor tudat vont glóriát minden homlok körül és az öröm tüze gyult ki a szemekben, hogy végre ütött a leszámolás órája abban a szerencsés pillanatban, midőn a világ legöregebb és legbölcsebb uralkodójának: Felső Királyunknak szíve még ifjan dobog és bátran, karddal a kezében emelkedik fel biboros trónjáról, hogy első legyen és azt kiáltja oda népeinek: utánnam népeim aprajagyja!

Mikor, mint hű szövetséges mellénk állott a jellemes germán nemzet még fiatal, erős császára, ki ma a világ első koronás hadvezére, ki őt fiával száll harcra az Osztrák-Magyar monarchia igazai mellett.

Mikor élesen messzelátó kormányunk bölcsesége és erős vezetése mellett vitéz hadseregünk teljesen felszerelve, kifogástalanul és minden aggodalom nélkül mérheti össze fegyvereit ellenségeinkkel.

Mikor minden nemzete e világnak, ki a tisztesség szemüvegén bírálta el a szerb ocsmány fizetett munkáját, velünk érez.

Akkor csak bátran mehetünk a harcra s ha netalán elesnénk, méltóképen a magyar régi multjához, csak dicsőséges leszhálalunk a világtörténelemben.

Ily érzelmektől és tudattól áthatva lelkesítette, buzdította főispánunk a vármegyei székház zsufolásig megtöltött nagytermének közönségét s ragyogó például állította oda, hogy 1848-ban a magyar honleányok keblükről tépték le az ékszerket és dobták oda azok itthonmaradt családjainak gyámolítására, kik fegyverrel kezükben siettek a harc mezejére.

Apa, fiu, testvér és hitves férj már mind elmentek, egész családok, tehát kenyérkereső nélkül néznek elé a jövőnek.

TÁRCZA.

Fohász.

Uram lásd rohanva közeleg az este,
Mikor örök álom ülhet a szemekre.
Mikor fegyvercsörgés, csatazajon által,
Küzdünk vészes harcot végzettel, halállal.
Mikor kedveseink hulló piros vére,
Kiált itéletért hozzád fel az égre.

Bocsásd meg Atyánk, a könnyeink ha hullnak!
Az itt maradottak ha egymásra borulnak.
Gyáva panasz — tudod — nem hagyja el ajkunk,
Lázás kishitűség nem vesz erőt rajtunk;
Nem sirat most senki, nem sirathat egyet,
Mikor most milliók hullatnak véreseppet.

Megbocsátottunk már sokszor, nemesak hétszer,
De mint parancsoltad Uram: hetvenhétszer.
S újabb hetvenhétszer ha próbára tettek,
Hogy most kardot fogott, bocsásd meg népednek,
Hisz Te parancsoltad a hazát szeretni,
Gyermekből holnapra hősokeket nevelni.

Az édes anyáknak imádkozó ajka,
Halld meg Uram, ha a nevedet sóhajtja!
Ha testvér, menyasszony teszi össze kezét,
Ha Hozzád emeli könnyes tekintetét;
S nem védheti többé már azt, akit szeret:
Oh engedd megvédeni a magyar nemzetet!

Pusztába járó nép imádkozik Hozzád
Diadalért, ha kell vértengereken át.

Elérkezett az idő, hogy tenni kell ezek érdekében mentül elébb.

Első kötelessége tehát a vármegyének az itthon maradottak részére a segély akció megindítani, azután pedig a sebesültek ápolására a Vörös-Kereszt Egyesületet megalakítani.

Lukács Géza alispán, mint a vármegye első tisztviselője csatlakozik a főispán indítványához s jelenti, hogy ő hazafias hivatalból folyó kötelességének ismerte ez irányban felhívást intézni a vármegye közönségéhez, minthogy azonban a mai gyűlés éppen azt ezélezza, a mi az ő törekvése volt, ezen körülménynél fogva ez irányú intézkedését felfüggeszti.

Utána Szent-Iványi Árpád országgyűlési képviselő beszél, kinek erős a hite és meggyőződése, hogy e háborúból csak dicsőséges győzelemmel kerülhetünk ki. Teljesen egyetért a fő- és alispánnal, azonban gyorsan tenni kell és e célból első sorban az egyes községekben kell bizottságokat alakítani, mely bizottságoknak azután kötelességévé tétessék az odahaza gyámolítás nélkül maradtak segélyezéséről gondoskodni. Egy vármegyei központi nagybizottság azonban, mely mintegy irányító szerv működjék, azonnal alakíttassék meg.

Ez után a vármegyei központi nagybizottság elnökétől Kubinyi Géza főispán, mellé pedig társelnökül Lukács Gézáné alispánné, titkáru dr. Söldos Béla várm. tb. főjegyző, pénztárnokul Máriássy Zoltán, tagokul pedig a következők: Samarjay Jánosné, Farkas Zoltánné, Kolbay Sándorné, Hámos Aladárné, dr. Kovács Lászlóné, dr. Söldos Béláné, dr. Weinberger Rezsőné, Fábry Zoltánné, dr. Krausz Gyuláné, László Hugóné, Széman Endre, Gyürky Pál, Czinke István, Singer Rezső, Medveczky Sándor, dr. Kovács László, Bodor István, Láncezy Kálmán, Cseh István törvészéki bíró és dr. Lichtschein Adolf lettek nagy lelkesedéssel megválasztva.

Majd dr. Söldos Béla a Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesület jegyzője olvasta fel az egyesület határozatát, mely

Ne hagyj elhullni a reménytelen harcra!
Könyörgésük halld meg, ha borulnak arcra!
Vedd el mindenünket Úra az életnek;
Csak a hazát hagyj meg a magyar nemzetnek!
Vatthay Ilona.

A megfásult lelkek.

Pihen a gyár. A munkások javarésze még nem jött meg ebédjéről; más része künn pipál, vagy heverve szunyókál. Itt ott még esznek néhányan, akiknek feleségük későbbben érkezett az ebéddel.

A gőzkalapács mellett hatalmas tagbaszakadt ember ül; mellette sápadt, vézna asszony rakogatja kosarába az üres edényeket, mikből éppen most költötte el a mogorva óriás az utolsó falatot. A férfi szótlán néz rá, mintha nem érdekelné az asszony, s csak éppen a csörömpölésre figyelne. Aztán feláll s ott hagyja az induló asszonyt, ki halkán köszön és sietve távozik. Nem bántja, hogy nem szólnak hozzá. Megszokta gyermekébe óta. Apja is gyári munkás volt s ha este haza tért nehéz munkájából, nem igen volt kedve gyermekeit becézni s szívesebben lefeküdt, mint beszélgetett. Első férje szívesebben hajlott a beszélgetésre, de az korán itt hagyta kis gyermekével... Egyéb nem is maradt róla. Aztán sokáig magában tengődött, míg végre a véletlen és a közös nyomor összehozta ezzel az emberrel. Mindakettőjüknek volt egy-egy árvájuk s az egyik apát, a másik anyát talált gyerme

szint a legnagyobb lelkesedéssel üdvözli a megindult akció, a sebesültek elhelyezésére rimatamásfalvi otthonában felajánl 100 ágy elhelyezésére megfelelő helyiséget, megnyitja a Napközi Otthont, szükség esetén Népkehelyévé alakítja át helyiségét s végül a természetben kiszolgáltatott adományoknak és segélyeknek a hatósággal karöltött módon való kiosztását magára vállalja.

Dr. Pósch József rozsnyói polgármester jelenti ez után, hogy Rózsnán a bizottság már megalakult és hatvan hölgy jelentkezett betegápolásra, akik az ottani kórházban a t. hó 10-én megkezdendő tanfolyamon 4—4-sével fogják a betegápolást a kórház igazgatójától tanulni. A kórház a sebesültek részére 50 ágyat, a Francziska-menhely pedig 24 ágyat ajánlott fel.

Az értekezlet azután rövid eszmecsere után kimondotta, hogy a főszolgabírók és polgármesterek felhivatnak, miszerint a járások székhelyein és a városokban 4—4 taggal, a községekben pedig szintén 3—4 taggal bizottságokat alakítsanak, mely bizottságok megalakítása a központi bizottsághoz sürgősen bejelentendő.

Ez után nyomban megindult az adakozás a következő eredménnyel:

Adományok a segélypénztár részére: Kubinyi Géza és neje 200 korona és 12 sebesült tiszt részére gömörpanyiti kastélyában teljes ellátás, Ruthényi Béláné rimaróhi kastélyát 75 sebesült részére ajánlja fel, Knöptler Károly 500, Hámos Aladár és neje 100, dr. Bleyer Leo 200, dr. Witt Sándor 100, Putnoky Mór 100, Medveczky Sándor és neje 100, Grosinger Miksa és neje 100, Boczkó Dániel és neje 100, Lukács Géza és neje 50, özv. Hámos Zoltánné 50, dr. Ráróssy Gyula és neje 100, Gömör Olivér és neje 100, özv. Stojkovich Emilné és leánya 100, Cseh István és neje 50, Samarjay János és neje 100 k és 50 kg. zsir, Haas Salamon és neje 50, dr. Baksay Dezső és neje 100, ifj. Baksay József 60, dr. Löcherer Tamás és neje 200, Kubinyi Bertalan és neje 50 kor. s ezen kívül várgedei kastélyában 8 beteg teljes ellátását vállalja, özvegy Kubinyi Sándorné 10, özvegy Gálóczy Józsefné 10, Okolicsányi Etelka 10, Kolbay Sándor és neje 50 kor., dr. Zehery István és neje 100 kor., dr. Licht-

kének. Könnyen megegyeztek. Nem kellett hozzá semmi cifra szó.

Már egypár hónapja hordja az ebédet az urának, még soha nem hallották beszélni őket. Az asszony leteszi kosarát, a férfi szó nélkül szedi ki, ami benne van. Mire megebédel, már el is van rakva minden edény; az asszony köszön és távozik. Adjon Isten, és fogadj Isten minden szavuk.

A gyár népe mindig el-elnezte a néma jeleneteket. Sokszor lehetett hallani rájuk egyik, vagy másik csoportban csipős megjegyzéseket, de nyíltan nem igen bátorkodtak megkérdezni szótlanosságuk okát.

Az egyik csoport most is róluk tárgyal. Különböző vélemények merülnek fel. Az egyik durvának mondja a férfit, a másik pártját fogja, hogy mit turbékolna annak a csontváznak. Némelyek meg az asszonyba keresik a hibát s azt mondják, talán csak úgy varrta magát e derék ember nyakába, hogy porontyát nevelje.

A hatalmas ember anélkül, hogy tudná miről beszélnek a hátuk mögé kerül s hallgatja beszédjüket. Nem szól semmit. Mintha nem is hallotta volna, szó nélkül megyen tovább. Azok meg ijedten huzódnak félre, tekintete elől. Félnek tőle. Pedig nem bánt senkit. Társaival se nagyon szokott beszélni. Reggeltől estig szótlán dolgozik; s míg mások néha dűdólnak a pokoli zakatolásban, ő gondolataiba mélyed s mint egy élőhalott igazgatja a hatalmas pörölyt, minek menydörgő pufogása úgy elringatja szenvedésekben megfásult lelkét...

schein Adolf 250 kor., Kosiner Vilmos és neje 100, dr. Institórisz Endre és neje 60, Gaál Emil és neje 50, Garai Arnold és neje 50, Várhegyi Gyula 20, dr. Weinberger Rezső és neje 100, Széplaky Lajosné 50, Szivák Dániel 20, Benyó Béla és neje 50, Csillag Mór és neje 20, Geduly Géza és neje 100, Rimaszombati kir. Adóhivatal 40, özv. Bodon Józsefné 10 k és egy 150 k értékű kép kisorsolása, Andrassy Emma 4 kor.-t és egy ezüst serleg sorsolásra, Dickman László és neje 100, Ludvig Antal és neje 20, Dániel Ferencz 20, Zmeskál József és neje 50, Fischer Bertalan és neje 20, dr. Fernet Gyula 50, dr. Haas Andor és neje 40, Schweitzer Rezső 20, Jellinek Bertalan és neje 50, Beck Jenő és neje 12, Fekete Mihály és neje 20, Szabó Erzsike 2 db régi ezüst gyertyatartó kisorsolásra, Csapó József és neje 10, Palkovics Pál és neje 20, Szoyka Pál és neje 50, Osgyáni Béla 20, László Hugóné 50, dr. Meskó Miklós és neje 100, Barilla János 5, Rimaszombati Izr. Nőegylet 200, Lefkovicz Ferencz 100, Farkas Zoltán és neje 150 koronát.

Adományok a Vörös-Kereszt céljaira: Kubinyi Géza és neje 100 k. Farkas Zoltán és neje 100 k. Hámos Aladárné 100 k. özv. Hámos Zoltánné 50 k. dr. Baksay Dezső és neje 100 k. Kubinyi Bertalan és neje 50 k. özv. Kubinyi Sándorné 10 k. özv. Gálóczy Józsefné 10 k. Okolicsányi Etelka 10 k. dr. Lichtschein Adolf 50 k. dr. Kovács László 50 k. Lukács Géza és neje 50 k. özv. Adorján Lőrinczné 50 k. Zmeskál József és neje 50 k. dr. Fernet Gyula 50 k. Jellinek Bertalan és neje 50 k. Csapó József 10 k. dr. Meskó Miklós és neje 50 k. Samarjay János és neje 100 koronát.

Az országos központi bizottság által küldött gyűjtőivek azonnal szétküldetnek és a járási főszolgabírák, valamint a városi polgármesterek a leglelkesebb és hazafias buzgalommal való eljárásra hivatnak fel.

Ezen gyors és eredményes intézkedés után katonáink nyugodt lélekkel szállhatnak a harciba, mert itthonmaradt kedveik ellátásáról a közönség fog gondoskodni.

Kénytelenek vagyunk azonban az illetékes tényezők figyelmébe ajánlani, hogy ez esetben félre a protekcióval és csak azok részesüljenek a segélyezésben, kik valóban megérdemlik.

Százszor, meg százszor végig álmodja életét. Kezdi kora ifjúságon s minden viszontagságon át gázol, mint akkor... Legszívesebben elidőzik első házassága kezdeténél. Olyankor megelégedett derű ül homlokára, majd hirtelen elborul, szörnyű vihar dölja lelkét, hatalmas melle mint a háborgó tenger hullámoz, a gondolatok mint a villám cikáznak át agyából szívébe: feleségét siratja... Aztán csendes fásultság önti el egész valóját. Végig tekint özvegyiségén, újabb házasságán s a mai napnál végzi be gondolatait és dolgozik, mint a gép: érzéktelenül, öntudatlanul.

A gyár megint pihen: ebéd van. A pörölykezelő kenyeret és szalonnát morzsolgat, miközben rá rá tekint az ajtóra: nem jön e, akit vár? Dehogy megyen. A vézna asszonyka napok óta tekszik s nincs, aki ebédet főzzön. A hatalmas ember felényire huzódik össze, gondolata ott jár a beteg ágya körül. Maga nem lehet ott, egy pohár vizet sem nyújthat neki. Dolgoznia kell, mert az orvos és patika nem tesz pénz nélkül semmit s a gyermekeknek és magának is enni kell.

Senki sem kérdi, hol a felesége. S ő sem mondja. Minek. Talán még egyik-másik örülne is baján, vagy a jobbak vigasztalni próbálnák, s csak terhére lennének. Unja a fölösleges beszédet. Hazugságnak tart minden édes szót, s a szomorúságról meg nem akar beszélni.

Csak néz és hallgat. Az ajtó nyílik, egy kis fiu, az asszony fia siet hozzá s fuldokolva mondja, hogy a Doktor bácsi izeni, jöjjön haza, mert a mama meghalt.

Csendesen kel föl, magához vonja a síró gyermeket s mialatt egy nehéz könnyesebb gördül kormos arczára, megcsókolja és halkan mondja: szegény kis árva. *Telek A. Sándor.*

Végül, hogy mennyire szíven viseli kormányunk a segélyezés nemes ügyét, közöljük gróf Tisza István miniszterelnöknek főispánunkhoz intézett levelét:

MAGYAR KIRÁLYI MINISZTERELNÖK.

Budapest, 1914. augusztus 3.

Kedves Barátom!

Mellékelve küldöm a segélyezési akció határozatait, a korábbi levelemre hivatkozva még egyszer lelkem mélyéből kérek, hogy teljes erővel és egész lelkesedéssel karold fel ezt az ügyet.

Szívből üdvözöl igaz híved:
Tisza.

A rozsnyói püspök körlevele papjaihoz.

Balás Lajos rozsnyói püspök a háborus viszonyokra tekintettel, hazafias, szép eszmékben bővelkedő körlevelet intézett papjaihoz, amelyben fokozott mértékben atyai gondoskodásukba ajánlja a rájuk bízott hiveket, akik az elhagyatás és veszély napjaiban kétszeresen vigasztalásra szorulnak. A körlevél tartalmát bővebb kivonatban itt közöljük:

„Miként az egyes emberek, úgy a népek, nemzetek sorsát is az imádandó isteni gondviselés intézi.

Tetszett az Urnak a béke áldásos évei után — melyeket rajongó szeretettel övezett, szelid-lelkű, ősz királyunk Ő felségének dicsőséges uralkodása alatt hosszú időn át élveztünk — a háboru izgalmaival és viszontagságaival meg látogatni hazánkat.

Egy gyilkosságokban kéjelgő, gyűlölködő vad szenvedélyektől uralt, félművelt szomszéd-nép kihívó viselkedése már régóta nyugtalanította országunk külbékéjét, zavarta nyugalomát és közgazdasági jólétét, tépte politikai tekintélyét és veszélyeztette egységét és területi épségét.

A legutóbbi borzalmas események, amelyek nagyreményekre jogosító, tetterős trónörökösünk és áldottlelkű hitvese Ő Fenségeinek ártatlan vérént kivánták áldozatul, csordultig töltötték béketörésünknek amugy is telt kelyhét; felséges urunk és apostoli királyunk a nyugtalanító, féltelen szomszéd megrendszabályozása végett az egész ország örömtias lelkesedését kiváltó legfelsőbb elhatározásával fegyverbe szólította népeit.

Noha szent vallásunk ellenzi a háboru borzalmait és szentséges Atyánk eljárásának tanúsága szerint inkább a béke műveit ápolja, mindazáltal szükség esetében az igazságos, a jogos háboru megengedi isteni üdvözítőnk mondása szerint: „Nemzet nemzet ellen, ország ország ellen támad...” (Máté XXIV., 7.) — „mert szükséges ezeknek megtörténni.” (U. o. 6. v.) Ugyanő mondja kinszenvedésének előestéjén, hogy az ember „adja el köntösét és vegyen kardot.” (Luk. XXII. 36.)

Mint hogy pedig a mi ügyünk igaz s eljárásunk jogos, azért odaadó, örömteljes, bátor lelkesedéssel, hagyományos harci készséggel követjük koronás ősz királyunk háboruba hívó szózatát és Istenben vetett imádságos és reményes bizodalommal nézünk igaz ügyünk sikere, a büntető hadjárat kimenetele elé, mondván a sz. könyv szavaival: „Az Ur a mi Istenünk, ki előttünk jár, ő fog hadakozni értünk.” (Mózes V. 1, 30.)

E komoly, válságos órákban nem mulaszthatom el atyai bensőséges szeretettől általhatott és hiveim testi-lelki üdvéért buzogó szívem mélyéből fakadó főpásztori szavamat felemelni, különösen két dologra kérvén kedvelt papjaimat: a hadbavonulók buzdítására, lelki megerősítésére és az otthonmaradottak vigasztalására, gyámolítására.

Sok és nagy áldozatot kíván tőlünk a háboru: vért, életet, vagyont, mindent! Adjuk oda szívesen, önfeláldozással és nélkülözni, szenvedni tudó lelkes készséggel. A haza mindenekelőtt! Szoruljon háttérbe minden egyéni, családi és bármily magánérdek. Az ország becsülete, nyugalma, jóléte és tekintélye forog kockán. *Királyért — Hazáért* jelszóval és szent hitünk *kegyeszeivel megerősítve*, lelkipásztori áldásunk kísé-

retében bocsássuk utra hadbavonuló hiveinket s kössük szívükre az engedelmisséget, fegyelm-zettséget és a többi harci erényeket.

Az otthonhagyottaknak, talán kenyérkeresőjüktől megfosztottaknak pedig álljunk vigasztalására, testi lelki gyámolítására. Fogjunk össze e végből a község vezetőivel és tehetősbeivel; karoljuk fel körünkben a meglévő és e czélból alakítandó társadalmi intézményeket: gondoskodjunk a szűkölködőkről, gyámolítsuk a szegény özvegyeket s árvákat, ápoljuk a beteget, vagyis teljesítsük szóval-tettel az irgalmasság testi-lelki cselekedeteit, melyeknek gyakorlására a háborus világban oly sok alkalom nyílik.

De mindenek előtt és felett imádkozunk! Kérjük Istenünket a háboru sikereért, fegyvereink győzelméért!

Terjesszük ki mi is tiszt. Testvéreim kezünket áldólag s védőleg harcosaink felé s ne szünjünk meg értük és ügyünk diadaláért a háboru egész tartama alatt buzgón imádkozni, mondván a sz. ének szavaival: *Adj erőt, hozz segédelmet!*

Elrendelem azért, hogy a háboru ideje alatt egyházmegyémben

1. a szent misékben emlékezzenek meg a háborus időről;
2. a parochiális szentmisék után naponkint hangosan imádkozzanak a nép nyelvén;
3. vasár- és ünnepnapokon pedig kitett Szentséggel végzendő nagymise után a szokott módon áldás adandó;
4. a vasár- és ünnepnap délelőtti ájtatosságokon szintén kitett Szentséggel Jézus szent Nevének letenyéje végeztessék, közbeszurván az utána mondandó imáknál az előirt két könyörgést.

Ezenfelül figyelmeztetni kívánom főt. papjaimat, hogy állomáshelyeiket e súlyos időkből rövid időre se hagyják el. Népünknek most pástoraik szellemi és anyagi irányítására felette nagy szüksége van. A hatósági intézkedések sikerét is nagyban előmozdíthatják a nép lelki vezérei czélirányos, üdvös közrehatásukkal. — Legyenek rajta a főt. lelkész urak a t. tanító urakkal karöltve dolgozva, hogy a közrend és nyugalom a vezetésükre bízott községekben megóvassék és a nép ismételt és kellő felvilágosítás után jól fegyelmelve, minden felesleges izgalomtól, rendellenességtől és szertelenségtől megkíméltessek és visszaéléseknek, lelketlen zsarolásoknak, uzsoráskodásoknak zsákmányává ne válják.

Világosítsák fel különösen abban az irányban hiveiket, hogy keservesen gyűjtött takarékbeteiket, melyeket a pénzintézeteknél a törvény és nemzetközi egyezés véd, a háborus veszedelmek hatása alatt szükségtelenül ki ne szedjék, mert pénzeik jónévű, szolid intézetnél a legbiztosabb helyen vannak s gyümölcsöznek, míg odahaza elkallódnak, hamarosan elköltetnek és ha más veszedelem nem is érné azokat, az őrzés gondja és aggodalma mellett kamatozás nélkül hevernek.

A hivek lelki üdvének előmozdítására megengedem még a főt. lelkész uraknak, hogy bevonuló hiveik sürgős házasságait, ha egyéb akadály fenn nem forog, három hirdetés nélkül is megáldhassák és hogy a bevonulásuk előtt gyónókat a Nekem fenntartott bűnök alul is feloldozhassák.

Kisérje Isten szent áldása önfeláldozó, fáradtságos lelkipásztori munkájukat!

Hallgassa meg az Ur együttes fohászainkat, melyeket igazságos és jogos háborunk sikeréért nem szününk meg a magyarok Istenéhez küldeni!

Főpásztori és atyai áldásomat adom mindnyájukra, tiszt. testvéreimre és szeretett hiveimre egyaránt. Ez erősítse, vértesse a harciba vonulókat, — védje, vigasztalja az itthonmaradottakat!

Kelt Rozsnyón, 1914. augusztus 1.

Lajos püspök.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Rimaszombat r. t. város polgármesterétől.

Hirdetmény.

A háboruba indult hadkötelesek itthon maradt családtagjai felsegítése céljából megalakult a megyei központi bizottság. E bizottság feladatommá tette azt, hogy a segélyakció kifejtése céljából alakítsam meg a városunk területén működésre hivatott **helyi bizottságot**.

Felkérem tehát városunk hazafias lakosságát, hogy **augusztus hó 9-én (vasárnap) délután 3 órakor a főgimnázium tornacsarnokában** e történeti fontosságú pillanatok komolyságához méltó teljes számban megjelenni sziveskedjék.

Jöjjön el mindenki! Hiszen senki sem ünnepelhet ma szebben, nemesebben, mintha azokkal törődik, kik érettünk vérzenek!

Kelt Rimaszombat, 1914. augusztus 7.

Dr. Kovács, polgármester.

Felhívás

vármegyénk hazafias közönségéhez!

Sok ezer magyar állampolgárt: testvéreinket, fiainkat, rokonainkat a harc-térre szelítette a hazaszeretet, a kötelesség, s hazánk hí fiait büszke öntudattal, lelkes elszántsággal és emelkedett lélekkel szállnak síkra az igazság és jog fegyveres megvédésében.

A várható súlyos megpróbáltatás napjaiban megmozdult és széleskörű segélyakcióba lépett az egész ország, s nem maradhat tétlenül Gömör-Kishontvármegye lelkes közönsége sem! Őseinktől örökölt hagyományos hazafiúi és honleányi kötelességérzettel igyekezzünk mindnyájan segítségére sietni azoknak, kik a magyar haza védelmében erre rászorulnak!

A háboruban megsebesült vagy megbetegedett derék honfiaink kötelességszerű ápolására, szenvedéseik enyhítésére és életük megmentésére létesült *Magyar szent korona országai vörös kereszt egyletének* működése, helyi választmányok útján, egész vármegyénk területére kiterjesztetik. Teljes bizalommal kérjük ennél fogva vármegyénk hazafias közönségét, hogy az *egyesület tagjai sorába minél nagyobb számban belépni s ez által az egyesület céljait hathatós támogatásban részesíteni sziveskedjék*.

Tájékoztatásul közöljük, hogy *alapító-, rendes- és rendkívüli tagul* lehet belépni. És pedig: alapító tag az, a ki az egylet javára *legalább 40 koronás* alapítványt tesz; rendes tag, a ki egyszer s mindenkorra *legalább 20 koronát* adományoz, vagy pedig arra kötelezi magát, hogy *hat éven át évi két koronát* fizet: végül a rendkívüli tag *hat éven át évenként legalább egy korona* fizetésére kötelezi magát.

Az alakuló közgyűlés határidejéül *follyó évi augusztus hó 12-ik napjának d. u. 3 órája a vármegyei székház nagytermébe tüzetvén ki*, — a kitézött helyen és időben való megjelenésre s a tanácskozási részvételre vármegyénk lelkes közönségét tisztelettel meghívjuk és telkérjük abban a reményben és biztos tudatban, hogy *hívó szavunk méltó viszhangra talál szüzbérczű vármegyénk legszélső határain is!*

Ez alkalommal felhívjuk mindazon lelkes honleányokat, kik a *sebesültek ápolására és orvosi segélyszolgálatra* magukat kiképezni óhajtják, hogy az e célból megnyitandó tanfolyamon való részvételre

dr. Löcherer Tamás közkórházi igazgató-főorvosnál mielőbb jelentkezzenek.

Jöjjetek! Jöjjetek minél többen s vegyetek részt a haza- és emberszeretet által sugalt nemes munkában! Áldozzon mindenki tőle telhetőleg szívbéli lelkesedéssel és zugolódás nélkül a szeretet és kötelesség oltárán!

Rimaszombat, 1914. augusztus 5-én.

A szervező bizottság nevében:

Kubinyi Géza.

Samarjay Jánosné.

Kérelem.

(A Munkásbiztosító-pénztár és a moratórium.)

A „Rimaszombati kerületi Munkásbiztosító-pénztár“ értesíti az érdekelt munkaadókat, hogy a *moratórium nem terjed ki* a betegsegélyezési járulékok fizetésére. Felkéri tehát a pénztár a munkaadókat, hogy a saját érdekekben az esedékes betegsegélyezési járulékot minden felszólítás nélkül is sziveskedjenek a pénztárba beszoigálatni, hogy ezáltal a pénztár képes legyen a beteg tagokat és a *bevonultak családtagjait* a törvény értelmében segélyezni.

Az a munkaadó, ki e válságos körülmények között eleget tesz törvényes kötelezettségének, — eltekintve attól, hogy a jelentékeny kamatterhek megtakarításával a saját anyagi érdekét is szolgálja — a hadbavonuló katonák családtagjai segélyezésének előmozdításával hazafias és emberi érzelmének is kiváló tanujelét fogja mutatni. Egyben kéri a pénztár a munkaadókat, hogy a *katonasághoz behívott alkalmazottaikat a pénztárból szabályszerűen jelentsék ki*.

Hogy e válságos időben a pénztár a *segélyezéseket beszüntetni ne legyen kénytelen*, a fentieket a munkaadóknak ismételt szives figyelmébe ajánlja a

Rimaszombati kerületi Munkásbiztosító-pénztár vezetője.

Iskolai értesítők.

Az *egri érs. jogliceum évkönyve*. Az évkönyv közli Szemrecsányi Lajos egri érsek beszédét tiszteletbeli doktorrá avatása alkalmából. Nekrológ olvasható továbbá dr. Demkó György kanonok-igazgatóról, valamint méltányolják dr. Rátvay Gézát, a ki a kassai kir. jogakadémiához távozott. Ezután Udvardy László dr. igazgató-helyettes beszéde következik „Kultúra és vallás“ czímen, a mely kérdésnek kifejtése a felsőiskolai ifjuság szellemi fejlődésére életbevágó fontosságú. A tanári testület 8 rendes, 2 magántanárból áll. A hallgatók száma I. félévben 89, a másodikban 88 volt. Ezek közül 3 gömörmegyei. Értesítést nyerünk a „jogakad. körről“, a „menza akadémiáról“, a vizsgálatokról, a pályázatokról s a jövő iskolai évről.

A *kassai m. kir. áll. felsőipariskola értesítője*. Közli Dömötör Pál igazgató. Elöl látjuk az iskola-épület impozáns képét. A tanév történetében részletesen megismerjük az egyes jelenségeket, még azt is, hogy Fischer Colbric Ágost kassai püspök személyesen gondoskodott az ifjuság vallási neveléséről. 15 rendkívüli tanfolyamot tartottak. Az intézetnek volt 7 rendes, 4 óraadó tanára, orvosa és tisztviselői. 3 évfolyamon 244 tanuló járt. A végzett tanulók gyakorlati alkalmazását is közlik. Az ifjusági egyesületek ismeretése útján tájékoztatást közölnek az iskoláról.

A *késmárki áll. polgári és felső keresk. iskola értesítője*. Közli Belóczy Sándor igazgató. Az első lapon az intézeti épület képe látható. Az iskolai év története után megtudjuk, hogy a tanári kar 21 tagból áll. A végzett anyagot, igen helyesen, részletesen felsorolják, — a tanuló ifjuságot csak névsor szerint. Járt a polgári iskolába 143 tanuló, a felső kereskedelmibe 215 tanuló. Megismerkedünk a nagyszámú ifjusági körrel, a női keresk. szaktanfolyammal, ennek 45 tagja volt. Táptintézet is van 150 tanulóra.

Segélyakció.

A katonai szolgálatra bevonultak családtagjainak segélyezésére lapunk mult számában közölt kimutatás szerint begyűlt . . . 65 kor.
Bodon Mariska adománya . . . . . 10 kor.
Kármán Katinka adománya . . . . . 5 kor.

Összeg: 80 kor.

Az adományokat köszönettel nyugtázzuk, ezután is elfogadunk és minden héten a polgármesteri hivatalhoz beszoigálatjuk rendeltetési helyére való juttatás céljából.

A „Pesti Hirlap“-ban olvassuk: „Blum Rezső, a Blum-féle intézet igazgatója, Pelsőcz város elöljáróságának 300 koronát küldött azon kérelemmel, hogy azt azon pelsőczyi illetőségű, ténylegesen szolgáló avagy az általános mozgósítás alapján bevonult hadköteles, illetve népfőlkölnök adja, aki a szerbek ellen folyamatban levő vagy mások ellen is indítandó hadjáratban vitézsége által kitüntetésre leginkább lesz érdekes.

Nyustya környékén a mozgósítás következtében az összes gyárak beszüntették üzemeiket. A Freund Henrik és Fiai budapesti nagyvállalkozó cég tulajdonát képező nyustyai „Egyesült gömöri magnezit r. t.“ azonban humanitásból a gyárában alkalmazott és onnan a harcra vonult munkásainak hátramaradt tekintélyes számu családjára való tekintettel az üzemet — dacára annak, hogy ez óriási anyagi áldozatokba kerül — továbbra is fenntartja, hogy munkaalkalmat adjon azoknak. Munkán kívül egyéb messzeható anyagi támogatásban is részesíti őket.“

Aktuális strófák.

Urak, sosem volt ilyen jó világ!
Bankót eszünk, nem pedig osztrigát!
Eddig azt panaszlánc szüntelenül:
Asztalunkra trapaeska sem kerül!

Ha most huszkoronással elme gyünk,
Hogy a boltban élelmiszert vegyünk,
Azt mondják: Jaj, szörnyü pácban vagyunk
Háboruban „bankót“ nem válthatunk!

El sem hiszik, bárhogy mondogatom,
Hogy sosem volt ezüstöm, aranyom;
Ilyen ur, ki pinesben sáfafikál,
Zsebeiben aprópénzt is talál!

Agyarkodom, adják hitelbe hát
A lisztet, kávé, cukrot és teát.
Szemembe kaczag a kereskedő:
Uram, bizonytalan ma a jövő!

Teringettét, enni csak kell ma is,
Ha az orosz, angol bármily hamis!
Igy történik meg azután velünk,
Hogy trapaeska helyett bankót eszünk!

Ki meri hát rólunk azt mondani,
Hogy tejünkbe nincs mit aprítani?! . . .
Hogy is birna az antant mivelünk,
Akik früstökre is bankót eszünk!

Paal Gyula.

Hirek és vegyesek.

Istentisztelet a háboruba induló katonákért. A mai vasárnapon (aug. 9 én) a ref. templomban d. e. 10 órakor a hadbavonulókért mondandó alkalmi könyörgéssel összekötött istentisztelet lesz. Tartani fogja pálóczyi Czinke István esperes.

Az olvasóközönséghez! Az általános mozgósítás következtében hadi állapotban van az egész ország, s a kivételes helyzet kivételes intézkedéseket tesz szükségessé. — A posta és vasuti forgalom korlátozása megnehezíti a hirszoigálatást, a hivatalos és társadalmi életben események alig alig fordulnak elő, a kereskedelmi élet a minimumra redukálódik, s a személyzet hiányossága miatt a sajtótermékek technikai előállítása csak igen nehezen és nagy áldozatok árán vihető keresztül. Azonban még így is csak kisebb keretekben és pontos megjelenésről — lehetséges,

hogy a legközelebbi jövőben, talán már a jövő héten sem szólhatunk. Lapunk mai száma rendezettségben és terjedelmében még pontosan jelenik meg, holott az összes vidéki lapok feltérjedelmében kerülnek ki a sajtó alól. Jövő számunktól kezdve a helyzet és viszonyok javultáig kisebb terjedelemben adjuk ki a lapot s nem lehetetlen, hogy később csupán a szükséghez képest fog az megjeleni. — Kijelentjük azonban, hogy igyekezni fogunk tőlünk telhetőleg minden eseményről — miként ezt eddig is tettük — pontosan és hiven referálni.

Királyi dicséret. A király, a fővárosi lapok híradása szerint, olyan dicsérettel nyilatkozott városunk jeles szülöttéről: báró *Hazai Samu* honvédelmi miniszterről, a melyet még alig hallottak, s megnyugtató lehet az a tudat, hogy a magyar honvédelem kitűnő kezében van. A király állítólag ezeket mondta: „Közel hetven éves uralkodásom alatt nem akadtam még emberre, aki rövid idő alatt akkora eredményeket birt volna produkálni, mint *Hazai*. Ő egyike a legderekabb tábornokaimnak! Csodálatosan tud dolgozni!”

Hazatérés. A háborus mozgalmak a távollevő és furdózó közönséget haza siettetették. *Boczkó* Dániel pénzügyi igazgató Buziásról, dr. *Baksay* Dezső takarékpénztári ügyész a Lidőről, *Váry* János iskolai igazg. Stubnyafürdőről, dr. *Veress* Samu igazgató és *Kerekes* Dezső főgimnáziumi tanár Erdélyből e hét elején haza érkeztek. Ugyancsak hazatért a szabadságát csak e napokban megkezdett dr. *Mészáros* István kir. ügyész-ségi hivatalfőnök is Nyitráról. Ugyancsak mult héten jött haza pálóczi *Czinke* István ref. esperes Balatonlelléről, *Törköly* József isk. igazgató pedig Iglófüredről.

Halálozások. Özv. *Bujdosó* Lajosné szül. Benyó Julianna, egy tisztos polgárnő, kinek jó hírű családja egykor polgárságunk vezetésében tekintélyes szerepet vitt, mult szombaton — f. hó 1-én — 69 éves korában rövid betegeskedés után elhunyt. Halálát testvéreinek gyermekei: Benyó Béla, Benyó László, Benyó Géza a rimamurányi vasmű r.-t. főtisztviselője testvéreivel és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése folyó hó 3-án ment végbe nagy részvét mellett; a ravatal felett *Simon* Mihály ref. lelkész tartott szívhez szóló gyászbeszédet.

Weisz Ferencz rimabányai jó hírű vendéglős és mészáros üzlet tulajdonos, kit súlyos hashártyagyuladással f. hó 5-én a közkórházba szállítottak, itt f. hó 6-án este 60 éves korában meghalt. Temetése f. hó 7-én ment végbe városunkban.

Kórházi bizottsági ülés. A vármegyei kórházi bizottság f. hó 8-án délelőtt *Lukács* Géza alispán elnöklésével ülést tartott, melyen több kórházi ügyet intéztek el. Elhatározták, hogy a *Draskóczy* István gondnok nyugdíjazása folyán megüresedett állás betöltésére vonatkozólag halasztást javasolnak a főispánnak s a gondnoki teendők ideiglenes ellátásával *Tibély* László ellenőr bizatik meg.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a jolsvai anyakönyvi kerületbe dr. *Szontagh* Vilmos polgármestert állami anyakönyvvezetővé nevezte ki.

A postáról. A mozgalmas napokban rendkívül nehézé vált a postai szolgálat s teljes elismeréssel és méltó dicsérettel kell kiemelnünk *Materny* Andor posta- és távirda felügyelő bölcs és pompásan bevált intézkedését s a tisztviselőkar buzgó, pontos munkásságát. A bevonult személyzet pótlása nagy nehézségekbe ütközött s a főnök igen okosan és célszerűen járt el, mikor a jelentkező felsőbb osztálybeli diákokat és felsőbb iskolai növendékeket megbizta a levelek és táviratok kézbesítésével. Az intelligens fiatal emberek dicséretreméltó szolgálatkészséget és ügybuzgalmat tanúsítanak a postai küldemények kézbesítésénél s komoly, megbízható magatartásukkal a közönség elismerését méltán megérdemlik.

Tüntetés. Arról értesülünk, hogy az általános mozgósítás hírére vármegyeszerte lelkes tüntetések voltak. A többi között *Jánosi* község derék hazafias lakossága is cigányzenével járta be a községet s éltette a háborút.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegye közigazgatási bizottsága holnap tartja rendezettség havi ülését.

Közegészségügyünk és a háboru. A vármegye minden részében érezhető most az orvoshiány, mert a közegészségügyi körök egy része amugy sinez betöltve s most az általános mozgósítás idején az orvosi kar egyrésze bevonult a katonasághoz. Rimaszombatról a városi tisztviselő orvos: dr. *Eszenyi* Gyula, továbbá dr. *Sigmund* József kórházi osztályvezető orvos és dr. *Deutsch* Miksa fogorvos vonult be. A városi orvos teendőit dr. *Szabó* Károly nyug. városi orvos látja el. A rimaszombati járás orvosa: dr. *Hruska* János is bevonult s helyettesítésével dr. *Fodor* Béla nyug. járásorvos bizatott meg. Dr. *Sailer* Károly likéri gyári orvos az ózdi gyárhoz rendeltetett ki; Jolsvárol dr. *Lányi* Tivadar járásorvos és dr. *Gocsó* Gusztáv körorvos, Balogrol dr. *Róth* Kálmán körorvos, Nagyrőczéről dr. *Linberger* Albert városi orvos vonult be. Szerencsére még eddig nem járt súlyosabb következményekkel az orvosok létszámának megcsökkenése.

Tanügyi áthelyezések. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami tanítók áthelyezésére és kinevezésére vonatkozó rendeleteit most adta ki. Megyénkben a következő áthelyezések történtek: *Bodolay* Julia okl. tanítónő a szkárosi, *Fábry* Margit okl. tanítónő a gömörpanyiti, *Falvay* János gömörpanyiti ág. ev. felekezeti isk. tanító a gömörpanyiti, *Gáspár* János rimaszécsi ref. felekezeti iskolai tanító a rozsnói, *Ferdinánd* István gömörhosszúúti ref. felekezeti iskolai tanítót a nagyveszverési, *Istványik* Gyula likérkohótelepi társulati iskolai tanítót a Rimaszombat—kurincez-pusztai, *Bánhalmi* József fazekaszsaluzsányi róm. kath. felekezeti iskolai tanítót az ujtantalvölgyi áll. elemi iskolához.

Só árusítása. Közönségünket érdekelni fogja *Lánczy* Kálmán pénzügyigazgatónak lapunkhoz beküldött értesítése, melyben igen üdvös intézkedésről ad hírt. Ugyanis a pénzügyminisztérium rendelkezéséből kifolyólag a só elárúsítását a pénzügyigazgató állandóan éber figyelemmel kíséri oly célból, hogy ezen elsőrendű élelmi cikk árának a háborus állapot címén való mesterséges feleslegét megakadályozza. Ezen helyes intézkedést azzal közöljük, hogy az esetleges panaszokat és visszaéléseket a közönség haladéktalanul jelentse be.

Értesítés és kérelem. Alulírott tisztelettel értesítem az igen tisztelt vendégeimet, hogy hadbavonulásom alkalmával borbély- és fodrászüzletemben — úgy mint eddig — most is a legpontosabb kiszolgálásban részesíttetnek. Az igen tisztelt vendégeim szives pártfogását továbbra is kérve, maradok kiváló tisztelettel:
Józsa Ignác, borbély és fodrász.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Elmaradt ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága mult vasárnap délelőttre hirdetett ülését nem tarthatta meg, mert a tagok nem jelentek meg határozatképes számban. Azokat az ügyeket, melyek elintézhettek, a mozgalmas, nehéz időkben az elnökség fogja elintézni s a fontosabbakra nézve bevarja az igazgatóság döntését.

Halálos baleset. Jánosiban f. hó 7-én délután a cséplőgép körül ólálkodott a 10 éves kis cigányfiú *Balog* Bertalan, s azután felment a gépre segíteni a munkásoknak. Egyszerre odakapta a gép dobja a szerencsétlen gyermeket, s bal czombját elszakította és medenczesontját is összetörte. Délután 6 óra tájban beszállították a helybeli közkórházba a súlyosan sérült fiúcskát, ki az elszenvedett sérülés következtében annyi vért vesztett, hogy éjjelre meghalt. Az esetet bejelentették a bíróságnak, mely a vizsgálatot megindította, hogy kit terhel gondatlanság vagy mulasztás, s a tragikus véget ért gyermek halálját f. hó 8-án dr. *Zehery* István és dr. *Kármán* Aladár főorvosok felboncolták.

Polgári fiu- és leányiskola Poprádon a Magas-Tátra alján. Orvosilag ajánlott hely. — Évi tandíj 40 korona. — Német családoknál olcsó és kifogástalan ellátás kapható. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:
4—6 **Horn József**, igazgató.

Halálos szurás. Alsóbalog községhez tartozó Peszéti-pusztán f. évi július 13-án este a szénatakarással foglalkozó napszámosok tüzet raktak és pálinkáztak. Köztük volt *Bosnyák* István és *Szászfali* András is. Bálint István a faluból még 10 liter pálinkát hozott s italozás közben szóváltásba keveredtek *Bosnyák* Simon István és *Szászfali* András s össze is verekedtek, de társaik szétválasztották őket. A nagymennyiségű szeszes ital elfogyasztása és a szóváltás megdulakodás közben kifejtett erős felindulás hatása alatt *Bosnyák* Simon István *Szászfali* András késsel összeszurkálta, úgy, hogy a szerencsétlen ember meghalt. Folyó hó 5-én *Cseh* István elnöklésével tárgyalta a helybeli kir. törvényszék az esetet s *Lehoczky* Márton kir. ügyész vádbeszéde után az erős felindulásban elkövetett halált okozott testisértés vétsége miatt *Bosnyák* Simon Istvánt jogerősen 3 évi börtönre és 10 korona pénzbüntetésre ítélték. A büntetésből 22 napot kitöltöttek vett a bíróság.

Hazafias lelkesedés mindenfelé. Az általános mozgósítást megyszerte lelkes érzelmelekkel fogadták. Lapunk egyik barátja írja, hogy *Guszona* és *Dúsa* lakóira milyen hatással volt a rendelet. „Nem nyugtalanította — ugymond — a bevonulokat a haláltélelem, hanem inkább az a súlyos körülmény, hogy családjuk a legnagyobb dologidő közepette kenyérkereső nélkül marad. Kisirták magukat hozzátartozóik, maguknak is kiesordult a könny a szemükből, de ott ragyogott a könnyes szempillák alatt a hazaszerelem égi lángja, melynek heve csakhamar leszárította a nedves szempillákról a könnyűt. Falujuk határánál — hova cigánybanda kísérte őket — még egyszer megálltak s elénekelték „Isten áld meg a magyart“ s e pillanatban még a néma szemlélő is közelebb érezte szívét az éghez, e perczen templommá vált a nagy természet, melynek földjére a honfiak a legnemesebb érzelem könnyűit hullatták. Amely nemzet fiai ilyen szent lelkesedéssel követik az ősz királyuk fölhevését, annak a nemzetnek a pokol kapuin is diadalmaszkodni kell.“

Üdvös hirdetések. Hatóságunk a mult héten falragaszok és dobszó útján több üdvös dolgot hozott a városi közönség tudomására. Ilyenek a következők: *a Rima vizét ne igyák, mert attól fertőző betegségeket kaphatnak.* — *A faluról-falura járó ügynökök el akarják hitetni, hogy az ellenség úgy is elviszi a termést, tehát adják olcsón. Az ilyeneknek ne higgyenek, s ne kótyavetyélgék el a termésüket, hanem jelenték fel őket a hatóságnál és fogassák el.* — *A papirpénznek értéke nem vész el, mert aranyalapja van a kibocsátó bankban, az ellenkező híresztelöket megbüntetik.* — *A vásárolt lovakra adott utalványokat egyes ügynökök értékteleneknek hirdetik és összevásárolják olcsón. Ezeknek ne üljenek föl, mert a kincstár beváltja az utalványokat teljes összegében.*

A tolvaj bünhődése. Csucsomban f. évi május 26-ikán *Gáspár* András rozsnói napszámos a *Domik* János gyermekeitől megszerezte a lakás kulcsát s bement a lakásba, onnan élelmiszereket, továbbá kalapácsot, kaszaverőt stb. ellopott. Miután pedig már két izben vett lopásért büntetve s legutóbbi büntetésének kitöltése óta tíz év nem mult el, a helybeli kir. törvényszék folyó hó 5-én tartott főtárgyalásán a tolvaj *Gáspárt* jogerősen 8 havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte; 25 napot a büntetésből a vizsgálati fogság által kitöltöttek vett a bíróság.

Halálozások. *Wrablicza* Béla oláhpataki ág. ev. lelkész fiacskája: *Gyula* agyhártyagyuladásban meghalt. A mélyen sujtott család iránt általános a részvét, amit még növel az is, hogy az édes apa — mint tábori lelkész — bevonult s jelen sem lehetett kis fiacskája temetésén.

Kubányi János dobsinai építőmestert is nagy gyász érte. Édes anyja halt meg, s július 30-án temették el nagy részvét mellett.

Orosz Mariska, ki a nagyrőczei postán hosszabb ideig volt kiadó-jelölt, mult hó 28-ikán 18-ik évében hosszas szenvedés után Kőviben elhunyt. Temetése 29-ikén volt.

Hieronimusz György tornaljai m. kir. adótiszt neje f. hó 1-én hosszas szenvedés után 26 éves korában elhunyt.

Utánzásra méltó. Mint értesülünk, lovag Keisler Gusztáv dűsai földbirtokos hadbavonuló részeseinek és azok családjainak fejenként 5—5 koronát adott és megnyugtatta őket, hogy családjaik ellátásáról gondoskodni fog. Ugyanő a mozgósítás foganatosítása körül is készséggel segédkezett.

Pályázatok. A rimaszombati kir. törvényszék helyettes elnöke: Cseh István kir. táblai bíró pályázati hirdményeket tett közzé a *tornaljai* és *rozsnyói* kir. járásbíróságoknál betöltendő egy-egy jegyzői állásra. Pályázni lehet a „Hivatalos Lap”-ban való közzétételről számított két hét alatt.

Polgárórség. A mult hét elején Kovács László dr. polgármester felhívására megalakult a polgárórség városunkban; ennek az órségnek feladata lesz a hadba vonult rendórség teendőit ellátni. Közel 200 polgár jelentkezett erre a munkára és felváltva végzik az órjárást nemzetiszin karszalaggal. Eddig is sok dologban nagy segítségére voltak a városi hatóságnak.

Derék cserkészfiuk. A rimaszombati cserkészórszemecsapat tagjai a mult héten szép dologra határozták magukat. A városban gyűjtőivekkel körüljárva gyűjtöttek a rimaszombati bevonult katonák itthonmaradt családjai javára. A gyűjtés szép eredménnyel járt. A gyűjtő cserkészfiuk nevei a következők: *Lévai Jenő, Báthory László, Fráter László, Jellinek Miklós.* — A gyűjtés eredménye részletesen:

Lévai Jenő és Báthory László ivén: Lévai Jenő 131 k. Márkus Dezső 84 f. Bikky Irma 20 f. dr. Lichtschein 2 k. Báthory 20 f. Szoyka Pál 20 f. Weisz Manó 20 f. ifj. Kovács József 20 f. N. N. 20 f. Bánik György 1 k. Olvashatatlan 1 k. N. N. 1 k. dr. Bleier 1 k. ifj. Rábely Miklós 1 k. Kárpáthy 60 f. M. J. 30 f. Székelyné 1 k. Hámos Aladárné 2 k. Kárpáthy Sándorné 1 k. László Hugóné 1 k. dr. Gyikó Ferencz 1 k. N. N. 2 k. dr. Zathureczky Adolf 5 k. Institórisz Endre 1 k. dr. Fekete Tibor 1 k. Matterny Andor 2 k. Gömörvármegyei Gazdasági Egyesület gép-, áru- és vetőmag értékesítő szövetkezete 1 k. Derekas János 1 k. Fischer Bertalan 1 k. Zavadszky 1 k. Valaszkayné 1 k. dr. Weinberger Rezső 2 k. dr. Haas Andor 1 k. dr. Zádor Jenő 1 k. dr. Kubinyi 1 k. Deutsch gyógyszerész 1 k. dr. Teichner József 1 k. Kohúth Lajos 1 k. Konkoly István 1 k. Vigh Gábor 1 k. Institórisz Endre 1 k. dr. Kármán Aladár 1 k. Dickmann 1 k. Spitzstein 1 k. N. N. 20 f. N. N. 60 f. N. N. 60 f. Hlozek Jánosné 1 k. Blumenthal Ármán 1 k. N. N. 20 f. Braun Sándorné 1 k. Bokor 50 f. N. N. 1 k. dr. Kovács László 1 k. Altstädter 50 f. Láng Vilmos 1 k. dr. Einhorn Dezső 50 f. Füredi Pál 1 k. Angyal István 1 k. Farkas Zoltán 5 k. Máriássy László 2 k. Kolbay Sándor 2 k. Nagy Zoltán 1 k. Bodon Józsefné 1 k. Geduly Géza 1 k. ifj. Hudiczius Ferencz 50 f. Málíkné 10 f. Reinitz 10 f. Szőlőssy Julia 1 k. N. N. 20 f. Fülep Benjamin 1 k. Csapó József 1 k. N. N. 30 f. N. N. 40 f. Tigermann 1 k. dr. Witt 2 k. Soprony 40 f. dr. Stern 1 k. Pöcher 2 k. Eszes hadnagy 2 k. Kelemen 2 k. Nagy Béla 1 k. Komáromy István 1 k. dr. Molnár 1 k. N. N. 16 f. N. N. 60 f. Schlosz Lajos 60 f. N. N. 20 f. Csillag 1 k. Horváth Zoltán 2 k. dr. Löcherer Tamás 2 k. Lenner Ilonka 1 k. Löwy Miklós 12 f. Pitta Lipót 1 k. Rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank r. t. 2 k. Steiner Félix 1 k. Sütheő 1 k. Braun Zsigmond 1 k. Baksay József 5 k. Grosinger Miksa 2 k. Széman 2 k. Szakall 1 k. Horváth 1 k. Gömörvármegyei nép és iparbank Rimaszombatban 2 k. Összesen: 115 korona.

Fráter László és Jellinek Miklós ivén: Heksch Bertalan 20 f. Heksch György 10 f. Róth Editke 20 f. Lefkovits fiuk 60 f. Imrehné 40 f. Jaczkó Pál 30 f. Kuthi Lenke 40 f. Percz Béláné 30 f. Lokcsánszky Endréné 40 f. Pásztori Edith 20 f. Lovniczkyné 10 f. Grünwald 10 f. Fekete Mihály 50 f. Almássy Zoltán 50 f. Ludvig Antalné 50 f. Neumann Hermann 50 f. Adorjáné 60 f. öz. dr. Szabó Samuné 50 f. Boczkó Dániel 1 k. Stné 40 f. N. N. 20 f. dr. Czinerné 1 k. Schweitzer Rezső 1 k. Lusztig 20 f. Koreny Eta 50 f. Eckstein Fieskó 40 f. N. N. 20 f. N. N. 20 f. N. N. 20 f. Alexy 40 f. öz. Ferrits Antalné 44 f. Badijny Gyuláné 44 f. N. N. 20 f. Soós Irén 2 k. Jellinek Miklós 50 f. Fráter Józsefné 50 f. Összesen: 1618 korona.

Vasuti menetrend.

A hadi menetrend a vasuti vonalakon folyó augusztus hó 6 án életbelépett s a polgári szállítás az összes vonalakon korlátoztatik.

A minket érdeklő menetrend további rendelkezésig ez:

Budapest felé. Indul Rimaszombatból 7 45 este
Feledre érkezik . . . . . 8 11 este
Feledről indul . . . . . 10 56 este
Fülekre érkezik . . . . . 12 28 éjjel
Fülekről indul . . . . . 12 55 éjjel
Budapestre érkezik . . . . . 10 25 d. e.

Budapestről indul . . . . . 5 29 d. u.
Fülekre érkezik . . . . . 2 54 éjjel
Fülekről indul . . . . . 3 25 éjjel
Feledre érkezik . . . . . 5 20 regg.
Feledről indul . . . . . 8 59 regg.
Rimaszombatba érkezik . 9 32 d. e.
és délben van Tiszolczon.

Rimaszombat—Miskolcz—Kassa között.

Rimaszombatból indul . 7 45 este
Feledre érkezik . . . . . 8 11 este
Feledről indul . . . . . 5 20 regg.
Bánrévére érkezik . . . . . 6 24 regg.
Bánrévéről indul . . . . . 6 54 regg.
Miskolczra érkezik . . . . . 10 08 d. e.
Miskolczról indul . . . . . 10 40 d. e.
Kassára érkezik . . . . . 4 04 d. u.
Kassáról indul . . . . . 11 33 d. e.
Miskolczra érkezik . . . . . 4 51 d. u.
Miskolczról indul . . . . . 5 44 d. u.
Bánrévére érkezik . . . . . 8 53 este
Bánrévéről indul . . . . . 9 23 este
Feledre érkezik . . . . . 10 56 éjjel
Feledről indul . . . . . 8 59 regg.
Rimaszombatba érkezik . 9 32 d. e.
és délben van Tiszolczon.

Bánréve és Dobsina között.

Bánrévéről az innen este 7 óra 45 p.-kor induló és 6 óra 24 p.-kor reggel odaérkező vonat indul . 8 06 regg.
Tornaljárásra érkezik . . . . . 8 43 regg.
Gömörpanyitra érkezik . . . . . 9 05 regg.
Pelsőczre érkezik . . . . . 9 33 regg.
Rozsnyóra érkezik . . . . . 10 33 regg.
Dobsinára érkezik . . . . . 12 04 délb.

Vissza Dobsináról indul . . . . . 4 50 d. u.
Rozsnyóra érkezik . . . . . 6 03 d. u.
Pelsőczre érkezik . . . . . 6 52 este
Gömörpanyitra érkezik . . . . . 7 28 este
Tornaljárásra érkezik . . . . . 7 46 este
Bánrévére érkezik . . . . . 8 26 este
Bánrévéről indul . . . . . 9 23 este
Feledre érkezik . . . . . 10 56 este
Feledről indul másnap . 8 59 regg.

Rimaszombat—Ruttka között.

Rimaszombatból indul . 7 45 este
Fülekre érkezik . . . . . 12 28 éjjel
Fülekről indul . . . . . 3 55 éjjel
Losoncra érkezik . . . . . 4 37 regg.
Zólyomba érkezik . . . . . 9 20 d. e.
Ruttkára érkezik . . . . . 4 47 d. u.
Ruttkáról vissza indul . 11 05 d. e.
Losoncra érkezik . . . . . 11 12 éjjel
Fülekre érkezik . . . . . 11 54 éjjel
Fülekről indul . . . . . 3 26 éjjel
Feledre érkezik . . . . . 8 59 regg.
Feledről indul . . . . . 9 32 d. e.

Tiszolcz és Feled között az innen reggel 7 óra 50 perczkor és Feledről este 10 órakor induló vonat megmarad s ez Tiszolczig fog közlekedni, illetve reggel a régi menetrend szerint fog Tiszolczról indulni. Az innen este 7 óra 45 perczkor induló vonat Tiszolczról délután 5 órakor indul. — Poltár felől reggel 1/2 8 kor érkezik és innen délután 6 óra 25 perczkor indul egy személyszállító vonat.

Megjegyezzük, hogy a Besztercebányára való utazásnál Zólyomban meg kell hálalni, mert csak másnap délelőtt folytatható az ut.

A közönséget saját érdekében figyelmeztetjük, hogy hosszabb utazásnál, sőt a kocsin más vármegyébe való utazásnál is, a rendőrkapitányságnál vagy az illetékes községi elöljáróságnál hatósági bizonyítvány beszerzését el ne mulasszák, mert könnyen megtörténhetik, hogy ennek hiánya esetén menetközben feltartóztatják az utazót.

A mult hét legjobb viccze. Milyen is lehetne ez más, mint katonaviccz? Ugy adjuk tovább, a mint olvastuk:

Bevonulnak a szerbiai háboruba induló ezredek tartalékosai, a kiket az őrmester vesző gondos kezelés alá, különösen sürgeti a *hajnyirást*, még pedig nagyon apróra, *mullás géppel*.

— Nagyon kopaszok leszünk, őrmester uram, hadd maradjon már egy kis hajunk! — szölt az egyik tartalékos.

— De bizony, csak jó apróra nyíratkozottatok fiaim, mert a hová most megyünk, ott még a *királyok se fésülködnek!* — vágta ki az őrmester.

Kutbafult gyermek. Klenócz nagyközség mellett levő u. n. Viliamovo tanyán f. hó 5 én halálos szerencsétlenség történt. A kis *Lichanecz Mihály* — egy két éves gyermek — ki, miután szülei munkába mentek, törődött beteg nagyszüeleire volt bízva, kiment a ház mellett levő mély kuthoz s abba beleesett. Csak holttestét fogták ki a kis fiunak s az esetet bejelentették a bíróságnak, mely folyó hó 6 án elrendelte a kis gyermek hullájának boncolását s gondatlanság ezimén megindította az eljárást a szülők ellen.

Tanulók és szülők figyelmébe. A besztercebányai kir. kath. főgimnáziummal kapcsolatosan a jövő tanév elején kizárólag az intézetet látogató tanulók számára internátus is nyílik meg, amelybe augusztus 20 ig már most is lehet jelentkezni. A modernül felszerelt internátust a besztercebányai tankerületi kir. főigazgató elnöklete alatt álló választmány gondozza. A tanulók állandó (éjjeli és nappali) tanári felügyelet alatt vannak; a felügyelők ellenőrzik az internisták tanulmányait is. Az ellátásnál a fejlődésben levő test és szellemi munka igényeit tartják szem előtt. Egészségügyi felügyeletet az intézeti orvos gyakorol. Vannak tágas, világos nappali, háló, ebédlő termei, társalgó (billiárd), zenészbömb, fürdőkabinjai; nyáron a tanulók a szabadban tanulnak, tenniszeznek, kugliznak, labdáznak vagy a ház körül fedett s a szükséghez képest felmelegített uszodában fürdenek (uszólecke). Téli szórakozások sem hiányoznak. Az épület hat holdas, százados fákól beárnyékoltt parkban van elhelyezve. — A városnak hegyi források által táplált vízvezetéke, csatornázása, egészséges és főleg szélmentes fekvése, erősítőleg hat a gyengébb szervezetűre is. — S teljes ellátási díja 800 korona egy tanévre. Prospektust küld és részletesebb felvilágosítást nyújt a besztercebányai kir. kath. főgimnázium igazgatósága.

Vásár áthelyezés. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Rozsnyó rend. tan. városban f. évi szeptember hó 22-ére eső országos kirakó és állatvásár, ez évben kivételesen szeptember 15 én tartassék meg.

CSARNOK.

Kossuth öreg huszárja.

Öreg honvéd guggol a ház előtt;
Lenyugvó nap festi a háztetőt.
Valahonnan dalfoszlányok szállnak;
Imádsága győzelmes csatáknak.

S szól az öreg: — fiam mi ez ének?
S menyé felel: — fiad még nem tért meg.
— Hová ment, hogy csak egy szót se váltott?
— Kifizetni ment a szomszéd ráczot...

Kint az ének lassan lassan elül.
Uj ágyu bűg a nagy erdő felül,
S dobogása sok millió lábna,
S füstölnek a messzi hegyes tájak...

Felnéz a vén: — mi zaj, a mit hallok?
— Zivatarban vizhangznak a halmok...
— S a füst, mi ott gomolyg az égnek?
— Pásztorfiuk örtüzei égnek...

S az éj leszáll s alvó tábor felett
Hangtalanul váltják az őrszemet,
S bús katonák csillagos ég alatt
Temetik a dicső halottakat...

— Ki zörget künn? — Atyám fiad hozzák,
Szíve fölött átdötte a kozák...
S az öreg néz, szeme lángba kapott:
— Add ide csak azt a régi kardot!

Telek A. Sándor.

A Pelsőczyi Ipartestület 60. évfordulójára.

Irta és elszavalta:

Nagy Bertalan ipartestületi jegyző.

Mint győztes hadsereg visszanez a tájra,
A diadal-kürtnek dicső hallatára.
Ugy nézünk mi vissza épen, hatvan évre,
Szakadatlan harcban folyt idők terére.
S tekintetünk amint a multra vissza száll,
Megvillan előttünk a kéklő láthatár,
Melyen ott táboroz egy kicsinyke sereg.
Kezökben nincsenek villogó fegyverek!
Csak egy szent czélért, a vezérnek, s hadának
Lángra gyult szivei, összedobbanának:
... A mi elődeink volt ama kis tábor!
Amelyet előlünk hatvan év elsánczol,
Csak tekinteteink szállnak oda vissza
Ama dicső helyre, amelyen oly tiszta
S magasztos czél felé reménnyel haladtak
És nehéz harc után diadalt arattak....

Hatvan év küzdelme van immár mögöttünk.
Az élet vihara, el-el szállt fölöttünk,
S magával sodorván miközülünk egyet,
Hol vannak a hősök? mit seregünk vesztett,
Hol vannak a hősök? hol keressük össze?
Kik e testületet koszoruba kötve, —
Összefonták gondos tapintatos kézzel
Ugy, hogy félszázad se téphette azt széjjel!
Eltűntek ők, ki tudja hol s merre járnak?
Lakójai lettek a nagy tulvilágnak,
Vagy akik még élnek, lassan andalogva
Az élet határán járnak, roskadozva.
Alig él belőlük talán egy vagy kettő,
Többinek tanyája, a csendes temető,
Csak szellemök van itt! közöttünk lebegnek,
Vigyázzván lépteit eme kis seregnek.
Eltűntek ők! miként ősszel a falevél, —
És az eltűnt csupán emlékezetben él.

Ha emlékezetünk a multra vissza száll,
Hiába keresne zajt, szennyet, nem talál!
Jött bár irigykedés, szemtelen gyűlölet;
Minket csak támadott! de le nem győzhetett.
Hajléktalanul, e kis sereg táborát
Úzte a sors hosszú évtizedeken át,
De hősileg haladt a határon által,
Fel, magasra emelt diszlobogójával.
Ha elesett egy hős a zászló alatt,
Képtelenné tette a nagy fáradságot:
Helyére állt másik, mint titáni hős!
S a kicsinyke sereg lett újra erős.

Hatvan év küzdelme e testület háza,
Amely otthonunkat előttünk kitarja,
Mit sors megvont tőlünk egy félszázadon,
Reánk szórja pazar fényét gazdagon.
Legyen művelődésnek az iskolája!
És munkálkodásnak legszentebb tanyája,
Legyen a kincstárunk! ahol a tudásnak
Kulcsait örömmel adjuk át egymásnak. —
Én egy kis porszem csak, mit elfújhat a szél,
De szívem még fényes győzelmeket remél.
Majd ha befejezve lesz a harc; a munka,
Csak virágot hinthet a jövő utunkra,
Most iparostársak előre, előre,
Tűzzük ki zászlónkat a harcnak terére!
A vesztegelésért a jövő büntet,
Tegyük virágzóvá testületünket!....

Sáríka áldozata.

Virágos dombtetőn
Cseng az ezüst csengő;
Csengése csengősebb
Mint a csengő-pengő.
Valamelyik juhász
Legelteti nyáját.
Fájdalmasan fújja
Pásztor-furulyáját.

Ki látott még ilyet?
Egy juhász szoknyába!
Utána lépeget
Picziny leánykája.
— Nem is a juhász az:
Az élete párja.
A juhász oda van
Harcolni csatába!

A juhászné örzi
Helyette a nyáját,
Sáríka lányával,
— Ki biz' el-el fárad.

Szüntelen kérdezi
Szomorúan anyját:
Nem lövik-e agyon
Az ő édes atyját?

Az asszony szomorú,
Vigasztalja mégis:
Özvegyre, árvára
Letekint az Ég is.
Imádkozzál lelkem,
Imádkozzál kincsem;
Akkor majd apukát
Segíti az Isten.

Haza jön apuka
Meglásd nem sokára:
Majd gondot visel ő
Sáríka lányára:
Ha érte Istennél
Buzgón imádkozol,
Kis szived mélyéből
Áldozatot hozol.

Sáríka szótfogad,
— Engedelmes lányka —
De az édes atyját
Csak hiába várja.
Nem jön... tán nem jöhet!?
... Bár ő imádkozik...
Az anya is búsul:
Folyton sóhajtozik.

Egyszer csak Sáríka
Mit gondol magába:
Köténykét köt s indul
Erdők homályába;
S picziny köténykét
— Csinosan, módjával —
Tele szedi finom,
Szép szarvas-gombával

— Ott, ahol az erdő
A mélybe lenyulik,
Az út kanyargónál
Szent feszület diszlik.
Es az Isten-ember
Szenvedő szent képe
Szeretettel néz le
A jövő-menőkre.

Ide vonzá szíve
A piczinyke Sárát,
Letérdel s elmondja
Ártatlan imáját:
„Édes Üdvözítőm,
— Egyetlen reményem —
Buzgó imádságom
Óh hallgasd meg kérem.

Messze szép hazánkért
Harczol édes atyám
Szerető jó arcát
Oly rég nem láthatám.
Segítsd haza őtet
Háborúból épen
Ezt a szép, jó gombát
Azért hoztam éppen.“

Imáját elmondván
Gombáját Sáríka
A kereszt tövébe
Szép sorba lerakva,
Hátranéz... felsikolt
Apuka karjába...
Fényt lövelt a kereszt
Rozsdás glóriája...

Virágos dombtetőn
Cseng az ezüst csengő:
Csengése csengősebb
Mint a csengő-pengő.
— Valamelyik juhász
Legelteti nyáját,
Oly boldogan fújja
Jávorfurolyáját. *Szécsi István.*

Fiúk jertek.....

Fiúk jertek, menjünk gyorsan
A szerbek földjére,
Nézzük csak meg, futnak e úgy
Mint futottak régen.
Hej! Damjanich hogyha mostan
Köztük megjelenne,
Lenne sirás, lenne futás
A hős regementben.
De pihenjen a dicső hős
Héroszok hőrozsza,

Van még erő karjainkban
Sujt'ni a gyilkosra,
Lesből löni bombát dobni
Ahhoz kitűnő'n ért
De meglátjuk, nyílt csatákon
Oly bátor-e e nép?

Várjatok csak hős nyúlfiak
Lesz még meleg rátok
Tudom Isten kiporoljuk
Mi majd a nadrágtok.
Ti akartok Temesváron
Minket viszontlátni?
Pilátusnál fogtok ti majd
Hamar vacsorázni.

Mert ki védtelent meggyilkol
Az még nem hős talán?
Álljatok majd meg egy szóra
Szemtől-szembe, babám!
Hogyha pedig viszontlátni
Akartok majd minket,
Isten neki, hát nem bánom
Jöjjetek el Nisbe! *Orbán János.*

Háboru esetére szóló életbiztosításokat

azonnali érvénnyel köt a

:: Trieszti Általános Biztosító Társulat ::

(Assicurazioni Generali).

Kiadó lakások.

A **Forgách-utcában** lévő s a Rásky-nővérek tulajdonát képező házban, melyet most még a csendőrség bérel, **ez év november hó elsejétől** egy 4 szobás, egy 3 szobás és egy 2 szobás jókarban levő s vízvezetékkel ellátott lakás kiadó. — A bérelni szándékozóknak tájékoztatást ad:

* Mátolcsy Pál.

Hirdetmény.

A murányaljai volt urbéresek tulajdonát képező urbéri birtokon, a mely 207 k. hold erdő és 253 k. hold legelő területből áll — gyakorolható

vadászati jog

1914. évi augusztus hó 24-én dél-előtt 10 órakor az urbéri elnök lakásán nyilvános árverésen hat évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 100 korona. Bánatpénz a kikiáltási ár 20 %-a

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Murányalján az urbéri elnöknel megtekinthetők.

Murányalja, 1914. július 26.

Dovala János,
urbéri elnök.

Kiadó lakás és bolt.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy szép három szobás lakás **azonnal** bérbe vehető, **egy bolthelyiséggel** pedig azonnal. — Ertekezhetni bármikor lehet ugyanott az emeleten lakó

Andrási László fényképésszel.

Eladó, esetleg kiadó ház

A Kmetty-utca 29. sz. alatti sarok ház, hat lakoszoba és minden mellékkeliséggel, nagy terjedelmű kerttel szabad kézből eladó, esetleg október hó 1 től bérbeadó. — Értekezni lehet dr. Szabó Elemér főorvosnál Kassa, Mészáros-u. 75. 8-8

A VÁRGEDEI FÜRDŐ

szeptember hó közepéig

NYITVA MARAD.

Kiadó az Erzsébet-téren

egy emeleti utcza lakás mellékkeliségeivel, mely most lett teljesen rendbehozva; vízvezeték, fürdőszoba, villany világítás, új festés stb. vel, továbbá a Szijjártó-utczára nyíló 3 szobából álló lakás szintén azonnal kiadó.

Bármikor megtekinthető.

Bővebb felvilágosítást nyújt: KOHN ADOLF tulajdonos Erzsébet-tér 16. 14-8

Tanulóul

Egy 13-14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13-14 éves fiu — ki írni és olvasni tud, **könyvkötőtanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

A Berliini Viktória

életbiztosítási kötvényei

háború esetén

minden pótdíj és minden bejelentés nélkül
teljes összegükben érvényesek.

Építésszek és építetők figyelmébe.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy

az ajnácskői gőztéglagyár

téglatermelését

hosszabb időre lekötöttük. — Felkérjük ennél fogva az építetők felek figyelmét ajnácskői téglánk kitűnő minőségére és annak előnyös árára.

Eladások kizárólag Seidner Bernát és Fia, valamint Kohn Albert és Fiai cégeknek Rimaszombat eszközöltetnek.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

RÁBELY MIKLÓS FIA

:: könyvnyomdája és könyvkötészete ::

Telefon-szám 52.

RIMASZOMBAT,

Erzsébet-tér 9.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok, kimutatások stb., stb.

Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok.

Pénzügyintézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérlegszámlák stb., stb.

Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb.

Falragaszok, hirdetésmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, táncrendek, gyászjelentések, névjegyek stb., stb.

Könyvkötészetünk: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Ajánlják a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű könyvnyomdájukat, könyvkötészetüket, minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére a legjutányosabb árak mellett